

תמצית סיפור חייו של סמ"ר עוז צמח

בן אלישבע וחיים. נולד בבית החולים "קפלן" שברחובות ביום י"ג במרחשוון תשמ"ו (27.10.1985). "ילד סנדויץ' " – אח צעיר ליוסי ואורן ואח גדול ליפעת ושני. יפה תואר, חייכן וקצת ביישן, נעים הליכות, מסור ועקבי בהשגת מטרותיו, אהב לתת מעצמו לאחרים בכל מצב וללא תנאי – "מלח הארץ", במלוא מובן המילה.

חייו של עוז היו קצרים אך מפוארים, גדושי סקרנות, עשייה, נתינה ואהבה. את שנותיו הראשונות עשה ביבנה; כשהיה בן חמש וחצי, בעלותו לכיתה א', עברה המשפחה להתגורר ביישוב הקהילתי רעות. עוז נכנס לבית הספר היסודי "רעים", ופיתח קשרי רעות אמיצים עם כמה ילדים שהפכו לחבורה מגובשת. בשעות הפנאי שיחקו הילדים באקדחי לייזר, במשחקי מחשב או במשחקי קופסה, ובילו לעתים קרובות במגרש הכדורסל. עוז המשיך את לימודיו בחטיבת הביניים "מו"ר", וסיימם בבית הספר "תיכון מכבים רעות" בהצטיינות, במגמת ביוטכנולוגיה –

מקצוע שלמד בהיקף של עשר יחידות, בשילוב לימודי מתמטיקה ואנגלית מוגברים. הצטיינותו במקצוע הביוטכנולוגיה נבעה מהיצירתיות המופלאה שניחן בה, מרצונו הבלתי נדלה לסייע לאנשים, ומהשאיפה למצוא מזור ותרופה למחלותיהם; לשם כך אף עבד, כדי לחסוך כסף ללימודים גבוהים ולהגשים חלום – להיות מהנדס וחוקר בתחום.

עוז אהב מאוד את החיים, אהב את הבריות, אהב את החי והצומח, והיה מחובר לטבע בכל נימי נפשו. אהבה זו ספג בביתו, בית שהתרוצצו בו תמיד כלבים וחתולים, ושממנו היו יוצאים בני המשפחה לטיולי מחנאות. ממסעות אלה היה שואב הנאה גדולה, וכבר כילד צעיר ביקש להירשם לחוג הישרדות בטבע. פרט לחיות המחמד שטיפח התעניין עוז גם בזנים נוספים של בעלי חיים, ואת חלקם אף זכה לגדל – כמו השרקנית הגדולה, שהייתה מודעת לשם שהעניק לה. פעם, לאחר שמצא חתול רחוב פצוע ומיהר להביאו למרפאה הווטרינרית, דרש הווטרינר כי עוז ימונה לעוזרו, וכך החל עוז לעבוד במרפאה בהתנדבות. גם כשכבר היה בצבא, מספרת אמו, לא חדל מלהתעניין בעולם החי, "וכאשר מצאו לטאה", היא אומרת, "היה עוז חוקר בלהט עד שגילו מאיזו סוג היא." אליאב פולק, ששירת עם עוז, מחזק דברים אלה ומספר: "יום אחד הפלוגה נשלחה לתחם שטח כדי שכוחות אחרים יוכלו לסרוק אותו אחר כך בצורה יסודית ... זה היה אחד הימים היפים המעטים שהיו לנו במהלך צמ"פ [צוות מחלקה פלוגה – שלב במסלול הלוחם] החורף בגולן, ועוז הרגיש כאילו הוא בטיול שנתי – כל כמה דקות הוא היה צועק לי בהתרגשות לבוא, הופך איזו אבן ומראה לי בהתלהבות כל מיני יצורים קטנים..."

רבים היו תחביביו של עוז, ורבים כישרונותיו. בתחום הספורט, רכש מיומנויות בקרטה, בשחייה ובכדורסל, והיה שחקן מצטיין במועדון "מכבי" המקומי. הוא עסק בטיסנאות, אהב מאוד לדוג (והיה דייג מיוחד במינו שאת הדגים שעלו בחכתו מיהר להחזיר למים), ושלח ידו גם בבישול – אמנות שלמד מאמו; עוז, מספרים בני המשפחה, אהב מאוד להכין ארוחות "גורמה" למשפחתו, לחברתו אורלי ולחבריו הרבים, ונודע כ"שף" אמיתי, גם אם את משימת הניקיון שלאחר הארוחה העדיף להשאיר לאחרים... עוד התברך עוז בכישרון ציור, ואתי, המחנכת, זוכרת כיצד בסיום כל שיעור היה מתייצב בפניה ומגיש לה את יצירת האמנות שיצר.

פרק זמן קצר בנעוריו – בין לימודיו בחטיבת הביניים לתיכון – חי עוז עם משפחתו בהולנד, מדינה שלא חש כלפיה כל שייכות. הוא הפציר בהוריו ללא לאות לחזור לישראל, כדי שיוכל לסיים את חוק לימודיו ולשרת את מדינתו – וכך היה!
כל מי שזכה להכיר את עוז יודע לספר שהיה אדם מיוחד. "כשעוז הסתכל על מישהו," כתב אחד מחבריו, "הוא ראה מולו אדם בדיוק כמוהו. הוא לא שפט אנשים לפני שלמד להכיר אותם, ולא התייחס אליהם בדרך שהחברה הכתיבה לו." אהבת הזולת והרצון להושיט יד היו חלק מרכזי במהותו ובנשמתו של עוז. את הצלחותיו והישגיו בלימודים תיעל דרך עזרה לתלמידים מתקשים, ואת המחמאות שהורעפו עליו קיבל תמיד בשקט, בנועם ובצניעות גדולה. "... אפשר היה לסמוך עליך בכל משימה," כתבה המחנכת אתי. "אהבתי את השקט שלך. את השלווה המיוחדת. את הרוגע שסבב אותך ונגע בכולם. כל ויכוח

או עניין סגרת עם אותו חיוך קטן. ... זכיתי! להכיר, לחנך, ללמד."

הגם שהיה תלמיד מצטיין ומועמד טבעי ללימודי רפואה במסגרת העתודה האקדמית, היה עוז נחוש לשרת כלוחם ביחידה קרבית, ולתרום מיכולתו ומכישוריו למדינת ישראל. לקראת גיוסו עבר בהצלחה מבדקים, והשתתף בגיבושים לקורס טיס וליחידת הקומנדו הימי. עם גיוסו לצה"ל, ב-28.3.2004, שובץ בחיל השריון, והחל את מסלול ההכשרה המאתגר בפלוגת "גולן" שבגדוד "סופה", במסגרת עוצבת "ברק". עוז אהב מאוד את הצבא, אהב את חבריו, תמך בהם ועודד את רוחם ברגעים הקשים. הוא אהב את הטנק ואת עוצמתו, נהג להבריק את המכונה הכבדה ודאג לכל המכלולים, אך הסתדר מצוין גם עם הבוץ... אלישבע, אמו, מחייכת כשהיא נזכרת ביום שבו עברו לראשונה מבית דירות לבית קרקע. עוז, אז בן עשרה חודשים, ניצל שעת כושר ונעלם מטווח הראייה של ההורים. כעבור דקותיים נמצא הפעוט בחצר כשהוא משחק בבוץ, לאחר שהצליח בכוחות עצמו לפתוח את ברז המים... "כולו היה מרוח בבוץ", היא אומרת, "למעט העיניים שברקו להן..."

עוז הגשים את שאיפתו להיות מפקד טנק, ופיקד על טנק מסוג "מרכבה" סימן 3 משופר. אישיותו הנעימה, ניסיונו המקצועי והמבצעי, יושרו האישי והסגנון המיוחד שאפיין את התנהלותו בצוות ובפלוגה – תמיד בשקט ובחיוך – הקנו לו הערכה רבה מצד מפקדיו, פקודיו וחבריו ליחידה ולחיל. חייליו מספרים כי הצליח לשלב בין תפקידו לבין היותו אדם וחבר, כי דאג לכל צורכיהם – החל ברמת הכביסה, דרך בישול וכלה בסוגיות צבאיות, ולפיכך סרו למרותו ואהבו אותו מאוד. "אני כל כך גאה

שזכיתי להיות חייל שלך, כתב עדיאל, "מפקד שהוא קודם כול
בן אדם. תמיד ידעתי שיש למי לפנות, יש מי שרוצה ומוכן
לעזור."

בצד יכולת הנתונה האין-סופית שלו, נודע עוז גם בהיותו רודף
צדק. למרות הנינוחות הטבעית שלו, הייתה בו גם לא מעט
עקשנות: "הייתי רואה אותו עובד המון זמן לתקן משהו בדרך
מסוימת רק בגלל שהוא יודע איך צריך לעשות את זה והוא כבר
יסתדר לבד", מספר אחד החברים בפלוגה. עוז גם מעולם לא
קיבל את הדברים כמובנים מאליהם, ודרש להבין את ההיגיון
שמאחורי הפקודות הניתנות. כך, למשל, לא היסס לעצור באחת
ההזדמנויות את האוטובוס שהסיע את החיילים לפעילות כדי
שיוכלו להתפלל, וזאת בניקוד להחלטת מפקדו. על החלטה זו,
ועל אף שעמד בלוח הזמנים שהוכתב לו, שילם עוז בריתוק של
עשרים ושמונה יום לבסיס. החיילים, לאות הזדהות, נשארו
איתו בשבתות.

במהלך שירותו היה עוז שותף לתעסוקה מבצעית אינטנסיבית,
ובין היתר, שירת בגזרת מגוריו מכבים-רעות. כשפרצה מלחמת
לבנון השנייה, נקרא עם יחידתו לקחת חלק בלחימה בחזבאללה
בדרום לבנון במסגרת מבצע "שינוי כיוון". כאן, כשהוא ממלא
את שליחותו ומחרף את נפשו למען השגת מטרה נעלה של הצלת
חיים, חמישה חודשים לפני שחרורו מצה"ל, נקטף עוז והוא בן
עשרים בלבד.

סמל-ראשון עוז צמח נפל בקרב בעינתא-בינת ג'בל שבדרום
לבנון בשבת, י"ח באב תשס"ו (12.8.2006), עת פיקד על צוות
טנק. במהלך קרב ההתקדמות מבינת ג'בל הבחין עוז כי הטנק
שנע לפניו על ציר הררי קשה ביותר נפגע בצריח מירי טילים נגד

טנקים, ומפקדו נפצע וחדל מלתפקד. הטען-קשר לקח פיקוד על הטנק, אך התקשה לחלצו לאחור. עוז, שהבחין במצוקת הצוות, נטל יוזמה לחילוץ הטנק הפגוע. כשהוא חשוף באור יום ותחת אש תופת, בנחישות ובעוז רוח, הדריך עוז את טען טנק צא' כיצד לכוון את הטנק לאזור מוגן ולהיחלץ, בעוד הוא מרתק את האויב ופותח באש מכל הכלים לכיוון מקורות הירי. בתום פעולת החילוץ, דיווח עוז למפקדו "קודקוד כאן צב' סוגר בתנועה סוף!", ומאז לא נשמע קולו ברשת. לאחר שהציל את חייהם של חבריו, ספג הטנק של עוז ושל צוותו פגיעה ישירה רבת עוצמה מטיל נגד טנקים שירו המחבלים, ועוז ושלושת חבריו – הנהג, סמל-ראשון דן ברויר, הטען-קשר סמל-ראשון הרן לב והתותחן סמל ינון ניסן – נהרגו במקום. על פעולה זאת, שהייתה המשך לפעולות מקצועיות ונחושות נוספות שביצע עוז במהלך מלחמת לבנון השנייה, ועל שהראה אחריות, דוגמה אישית, מקצועיות ורעות, הוענק לו ולצוותו ציון לשבח מטעם אלוף פיקוד הצפון, אלוף גדי איזנקוט. וכך נכתב בשורת הסיום של כתב הצל"ש: סמ"ר עוז צמח ז"ל הראה במעשיו רוח לחימה, יוזמה, רעות ואומץ לב עד כדי חירוף הנפש.

עוז הובא למנוחות בבית העלמין הצבאי בהר הרצל בירושלים. הותיר הורים, שני אחים ושתי אחיות.

לאחר הלוויה כתבה אחותו שני: "עוז אח יקר שלי ... כל מי שהכיר אותך אמר שזה היה כבוד להכיר אותך. ... תמיד שלו, רגוע, אהבת את הבית והבית אהב אותך. תמיד כשחזרת מהצבא היינו כל האחים על המיטה שלך רואים סרטים מצוירים, צוחקים והולכים מכות. "פלאוש" הכלב שלך הרגיש שקרה משהו – הוא לא רצה לצאת, רק שכב מדוכא על הרצפה. ... היית

אח מושלם, היית אחד ויחיד במינו ... גן עדן זה המקום המתאים לך, מלאך יפה! כמו היופי חיצוני, ככה גם היה היופי הפנימי. ... ואיך שאהבת את הטנק – תראה, מה שאהבת הרג אותך. ... עוז, אח שלי, נהרגת גיבור ותמיד תהיה הגיבור שלי ושל המשפחה."

על עוז נחקקו המילים:

מילים רבות נאמרו על עוז ונכתבו לזכרו, מילים שמהן מצטיירת דמותו יוצאת הדופן של עלם חמודות יפה תואר, טוב-לב ומצליח, שחדר עמוק ללב כל מי שהכירו. כתבה תמי, אמה של אורלי, החברה של עוז: "... נפלה בידינו זכות גדולה להכיר בחור כמוך. ... אורלי כשמה כן היא, הביאה לך את האור, ואתה, עוז, כשמך כן אתה, ידעת להיות אמיץ ולהגן עליה, לעטוף אותה בחום ואהבה. אנו פותחים את מגירת ליבנו, שמים בה את כל זיכרונותיך היפים, סוגרים ושומרים אותם לעד."

בני משפחתו של עוז וחבריו שוקדים על הנצחתו במפעלים רבים ומגוונים. המרכזי שבהם הוא טורניר הכדורסל השנתי "סטריט-בול", המתקיים ברעות ביום שישי הסמוך לתאריך הולדתו הלועזי של עוז, 27 לאוקטובר. מאות שחקני קט-סל וכדורסל, ילדים ובוגרים, אוהבי כדורסל ושחקנים מפורסמים מהליגה, מגיעים לחלוק כבוד לעוז ולהמשיך את דרכו באהבה לרוח הספורט ולכדורסל. אגודת "מכבי" מכבים-רעות הנציחה את עוז בקריאת קבוצת הכדורסל לנערים על שמו, והקבוצה נקראת "מכבי עוז מכבים-רעות". באגודה מגייסים תרומות להקמת מרכז בין-לאומי לאמנויות הלחימה, שייקרא על שם של עוז ושל שני חללים נוספים ממכבים-רעות.

”צוות עוז” הונצח בקיבוץ מעיין ברוך, באנדרטה ובשטח המיועד לנופש פעיל, לתצפית, לטיול ולשיטוט, לכינוס ולמרגוע. מדי שנה, בחול המועד פסח, מתקיימת במקום אזכרה משותפת לצוות הטנק, בהשתתפות מפקדים וחיילים מהחטיבה.

באתר ההנצחה המרכזי שהוקם לזכרו של עוז באינטרנט, מופיעים סיפור חייו, גלריית תמונות, תיאור קרב הגבורה, מכתבים לזכרו, פרטים על פעולות ההנצחה, קטעי מדיה ועוד.

כתובת האתר www.oztzemach.co.il קבוצה לזכרו

הוקמה גם ברשת החברתית ”פייסבוק”- עוז צמח ז”ל גיבור אמיתי, וכן הוקמה קהילת מנחמים באתר ”אבל-נט”.

במלאות שנה לנפילתו ספד לעוז אוהביה הלמן: ”... זה נראה כאילו זה היה אתמול, ומחר נתעורר ושוב יהיה איתנו עוז בפניו התמימות שכולן צחוק ותמימות ולב זהב וטוב אין-סופי... לא נותר לנו אלא לשאת את מורשתו כדגל לגבורת האדם ולימוד מסירות והקרבה מהי, אומץ לב וחברות, אהבה והקרבה, והבנת ערך הרעות והיושרה לפי מעשיו של עוז. ... נדע שבמותו ציווה לנו את החיים.”

”עוז היה גיבור בגלל הדרך שבה חי, ולא רק בגלל הדרך שבה מת,” כתב אליאב פולק. וכתב אלכס: ”... שמך, עוז, אומר את הכול עליך. הוא מזכיר ויזכיר לי תמיד לא רק גבורה עילאית וחירוף נפש ללא סייג בקרב, נכונות להקרבה אין-סופית, עילאית, אלטרואיסטית, אשר אינה מכירה ואינה רוצה או יודעת מגבלות, גבולות, מְצָרִים או רסן, אלא גם את שירו של משוררנו חיים נחמן ביאליק ‘לְמִתְנַדְבִּים בְּעֵם’, אשר בשורותיו אומר המשורר: ‘לְבָשׁוּ-נָא עוֹז דְרָכּוֹ נָא עוֹז / לְעִזְרַת הָעָם! לְעִזְרַת הָעָם! / בְּמָה? אֵל תִּשְׁאַלוּ – בְּאִשֶּׁר נִמְצְאָה!’ ... בזכותך, בזכות

בנים גיבורים עזי-רוח ויפי-נפש כמותך, חייבים להם אנו, שנתרנו כאן אחריך עלי אדמות, את חיינו..."

על שמו של עוז נקראו צוותים, מחלקות ופלוגות, צוות חיילים בבסיס חיל החינוך "חוות השומר" נקרא על שם עוז, ומפקדת הצוות תמנע כתבה: "... ידעתי שאקרא לצוות שלי 'צוות עוז' – זה המינימום שאני יכולה לעשות כדי להנציח גדלות נפש ומסירות כזאת, כמו של עוז." בערב יום הזיכרון תשס"ט נחנכה בבית הספר "מו"ר" שברעות אנדרטת זיכרון לזכר חמשת חללי צה"ל, בוגרי בית הספר, ועוז ביניהם.

לזכרו של עוז כתב עידן חביב וביצע את השיר "זה בכלל לא הזמן שלך": "פרחים נופלים עליך מגבוה / דמעות עגולות מתגלגלות עד אליך / האדמה פתחה את פיה לכבודך / זו אחותך שם מעליך צועקת ובוכה... // לא, לא, לא, תחזירו לי אותו... / לא, לא, לא, זה בכלל לא הזמן שלו // ... // חיוך שלך עולה בי כמו שקיעה / יפה יפה ונעלמת בחשכה... / מקצה עולם אקרא לך איך לא תשמע / עם שופר שחור אמשח בעוז / שכל כוכב ידע... // בסתר כנפיו אתה נמצא עכשיו לעולמים / המלאך שנגע בך ממנו אנו מבקשים."